

Keď nestačí internet, možno pomôže kronika

(03.05.2013; Sme; príloha Bratislava, s. 7; Juhászová Viera)

Mestské časti vedú kroniky, niektoré po starom, iné elektronicky

Ako má vyzerat' kronika, neurčuje žiadny predpis. Mestské časti ich robia po svojom.

BRATISLAVA. V jednej sa dočítate, v ktorom roku bola naozaj tuhá zima, aj koľko detí sa narodilo a ako hral miestny športový klub, v inej sú suché záznamy prepísané zo zápisníc.

Obecné kroniky môžu využiť študenti, spisovatelia a najmä tie staršie môžu pomôcť aj historikom.

Strážca kroniky

Vedenie kroniky vyplýva obciam zo zákona o obecnom zriadení. Kvalita kroník je rôzna, neexistuje totiž žiadny predpis, ktorý by určoval, aké udalosti a v akej podobe má zaznamenávať. Pre niektoré samosprávy je tak vedenie kroniky len trpenou agendou, sú však kronikári, ktorí svoju prácu robia dôsledne a so srdcom.

Kronikárom obce býva často obyvateľ, ktorý ju vedie z entuziazmu a za symbolickú odmenu, alebo býva zaradená do agendy miestneho úradu.

Bratislavský magistrát kroniku nevedie. Podľa Štatútu hlavného mesta si kroniku vedú mestské časti. Jednu špeciálnu má aj mesto. Nazýva sa Zlatá kniha Bratislavy a sú v nej autentické zápisy najvyšších štátnych predstaviteľov, ktorí navštívili radnicu, čestní občania, držiteľia kľúčov od mesta a spomienky na významné návštevy. Zlatú knihu radnica vedie od roku 1971.

Politici aj umelci

Dá sa z nej dozvedieť, že symbolické kľúče od mesta dostali Václav Havel či Michal Kováč, že medzi čestnými obyvateľmi mesta sú bývalý starosta Viedne Helmut Zilk, bývalý veľvyslanec Rakúska na Slovensku Maximilian Pammer, kardináli Korec a Tomko, herec SND Ladislav Chudík, sopranistka Edita Gruberová, ale aj pneumológ profesor Karol Virsík.

Viaceré mestské časti svoje kroniky zaradili do zoznamu pamätihodností.

Kroniky zo začiatku 20. storočia majú **Petržalka** či **Lamač**. V **Lamači** sa kroniky z prvej republiky zachovali vďaka tomu, že boli uschované u súkromnej osoby a tá ich v povojnových rokoch odmietla vydať štátu. Neskoršie kroniky z obdobia totality zmizli niekde na okresných národných výboroch.

Novodobú kroniku má **Lamač** v elektronickej podobe - údaje tam sú od roku 1989, spätne tam doplnili aj záznamy z porevolučných rokov. **Lamačskú** kroniku vedie profesionálna archivárka. Do kroník možno nahliadnuť so súhlasom starostu, majú ich na miestnom úrade.

V **Novom Meste** vedú kroniku od roku 1995 a má ju na starosti pracovník miestneho úradu.

Zaznamenávajú do nej údaje o samospráve a rôznych oblastiach verejného života. Staršie kroniky podľa Jána Boročina zodpovedného za kroniku nemajú. "Ak chce niekto do záznamov nahliadnuť, stačí sa ozvať a prísť na úrad."

Ružinovská kronika má písomnú podobu a je vedú ju od júla 1993. Kronikár do nej, okrem bežných záznamov o dianí v samospráve píše aj údaje o počasí či rôzne kuriozity.

Bratislava

Kde majú kroniky

* **Devín**: Kronika autorky H. Schottovej opisuje dejiny obce do roku 896, v rokoch 896 - 1896 a mladšiu históriu.

* **Dúbravka**: Kroniku obec vedie od roku 1991.

* **Lamač**: Mestská časť má kroniku z rokov 1935 - 49, a od roku 1989, ktorú vedie v elektronickej podobe.

* **Nové Mesto**: Kroniku vedie od roku 1995.

* **Petržalka**: Má kroniky už z konca 19. storočia.

* **Rusovce**: Kronika dobrovoľníckeho hasičského zboru je z rokov 1878 - 1922.

* **Ružinov**: Vedie kroniku od roku 1993.

Genealógia

Začíname

Začína sa zisťovaním rodinnej minulosti od predkov a zo zachovaných úradných dokumentov. Možno zistíte, že niekto z príbuzných sa už rodinnej histórii venoval a rodokmeň vypracoval alebo aspoň zhromaždil nejaké písomnosti. K rodinným príbehom však treba pristupovať s rezervou a fakty

overovať.

Skúste internet

Návod ako na pátranie po predkoch možno nájsť napríklad na stránke www.geni.sk alebo www.rodokmen.sk. Existuje viacero genealogických softvérov, ktoré si možno stiahnuť zadarmo. Na stránke www.myheritage.sk je v slovenčine tvorca rodostromu, na paf.webz.cz je podobný program v češtine.

Matriky

Matriku tvoria knihy narodení, manželstiev a úmrtí. Matriky viedli cirkvi do roku 1895. Staršie matriky sú uložené v štátnych archívoch, novšie (po roku 1895) na farských úradoch. Civilné matriky mladšie ako sto rokov archivujú matričné úrady. Na štúdium matrík do archívu sa treba objednať mesiac vopred.

Archívy

Informácie o archívoch sú na stránke ministerstva vnútra www.minv.sk. Prv, než dostanete do rúk škatuľu s dokumentmi, musíte vyplniť bádateľský list. Za služby archívu - rešeršovanie, kopírovanie - a to aj na vlastné nosiče, sa platí. Väčšina archivárov pomôže zorientovať sa v archíve.